

VILSANDI RAHVUSPARK

2021. aasta

külastajauuringu tulemused

Metoodika

Küllastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad küllastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Küllastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

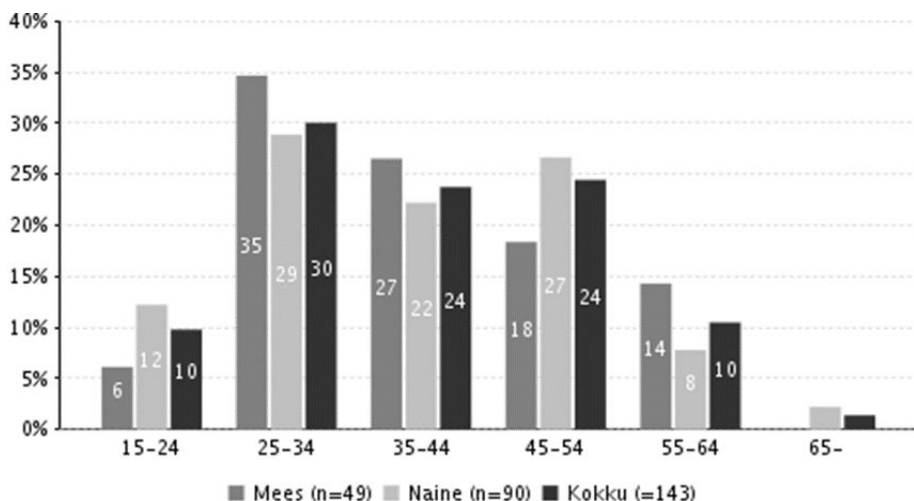
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati küllastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Vilsandi rahvuspargi küllastajauuringu käigus koguti 169 ankeeti.

Tulemused

Vilsandi rahvuspargi külastajatest oli külastajauuringu andmetel 66% naissoost ja 34% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 62%, keskeriharidusega 18%, keskkharidusega 17% ja põhiharidusega 3% vastanutest. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Rahvuspargi külastajatest 79% elab Eestis, järgnevad Saksamaa (8%), Läti (5%), Leedu (4%), järgnevad Soome, Poola, Tšehhi, Šveits ja Holland (1%). Suurim külastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tallinna linn (32%), Saaremaa vald (13%), Pärnu linn (4%), Tartu vald (3%), millele järgnevad teised omavalitsused.

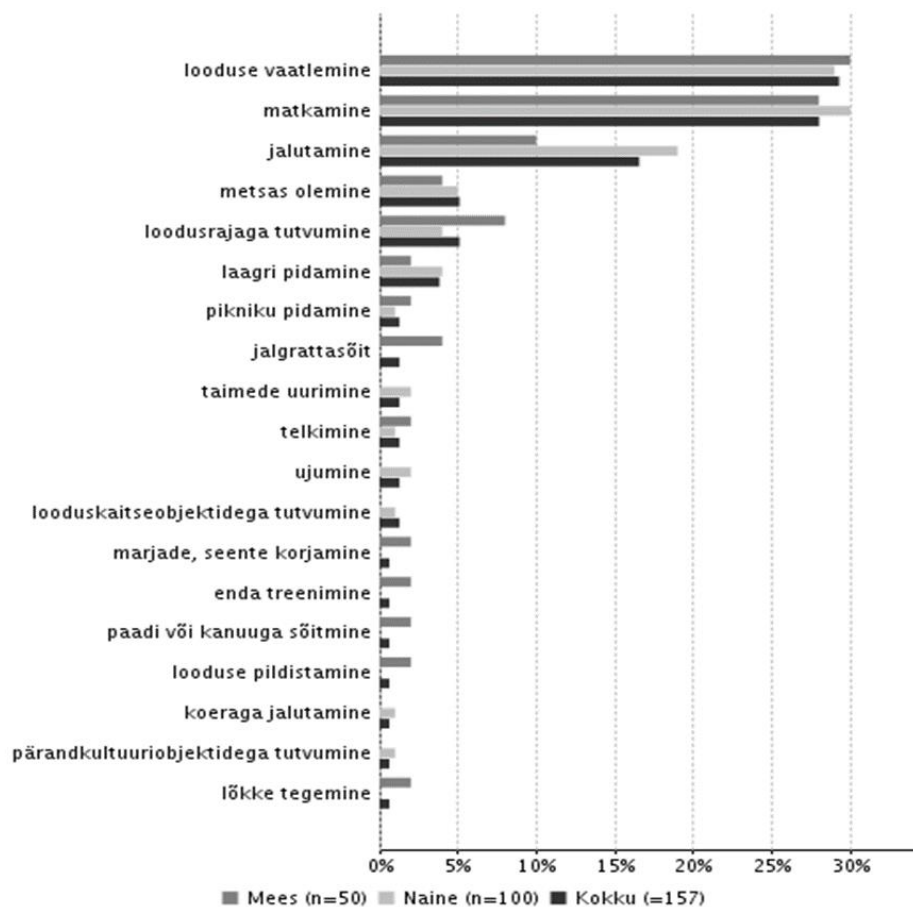
Rahvusparki külastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (74%) ja 6 või enama inimese seltskonnas (16%), üksinda liikujaid oli 10%. Igas neljandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	102	67
sõbrad	43	28
töökaaslased	3	2
klass	2	1
organiseeritud tegevusi pakkuva ettevõtte kliendid	1	1
teised, kes?	1	1
Kokku	152	100

Vilsandi rahvuspark oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 33%-le, üks mitmest sihtpunktist 52%-le ja planeerimata sihtkoht 15%-le vastanutest. Tegevused, kus vastanud selle külastuse ajal osalesid või kavatsesid osaleda, olid jalutamine, looduse vaatlemine, matkamine, loodusrajaga tutvumine, metsas olemine, looduse pildistamine, pikniku pidamine, järgnesid ujumine, telkimine, taimede uurimine jne.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad looduse vaatlemist, matkamist, jalutamist, metsas olemist, loodusrajaga tutvumist jne (Joonis 2).

Joonis 2. Külastajate kõige olulisem tegevus

Vilsandi rahvusparki kõige enam külastatavad objektid olid Harilaiu matkarada (46% vastanutest külastas või kavatses külastada seekordse külastuse jooksul), Vilsandi rahvusparki külastuskeskus ja teabepunkt (44%), Vilsandi matkarada (37%), Vilsandi vaatetorn (36%), Harilaiu puhkekoht (30%), Vikati teabetuba (27%), Käkisilma-Vilsandi matkarada (24%), järgnesid Kulpri telkimisala (21%), Harilaiu telkimisala (17%), Vikati lõkkekoht (15%), Elda telkimisala ja Väike-Vilsandi puhkekoht (13%) ja Käkisilma telkimisala (11%). Viidumäe looduskaitseala kõige enam külastatavad objektid olid Rauna vaatetorn ja puhkekoht (21%), Viidumäe puhkekoht (16%), Viidumäe õpperada (13%),

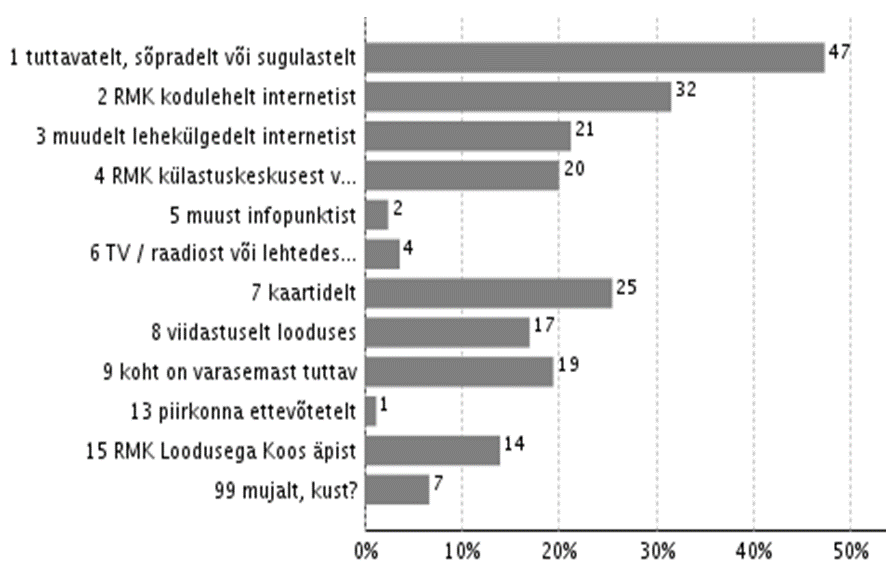
Allikasoo õpperada (11%) ja Audaku matkarada (9%). Keskmiselt külastati seekordse Vilsandi rahvuspargi külastuse jooksul 4,18 külastusobjekti.

Vilsandi rahvuspargi külastusest 69% tehakse suvel (juuni-august), 17% kevadel (aprill-mai), 11% sügisel (september-november) ja 3% talvel (detsember-märts).

Päevaseid külastajaid oli 45% kõigist külastajatest ja nad viibisid rahvuspargis keskmiselt 4,2 tundi. Ööbijaid oli 55% ja nad viibisid rahvuspargis keskmiselt 2,4 ööpäeva (mediaan 2 ööpäeva). Ööbijatest 54% veetis alal ühe öö, 29% kaks ja 8% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks telkimisalasid ja lõkkekohti, aga ka majutuseettevõtteid. Esimest korda Vilsandi rahvuspargis viibijaid oli 61% külastajatest.

Rahvusparki saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (85% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse samuti kõige enam sõiduautot (54% vastanutest), millele järgnevad väikelaevaga tulijad (14%), jalgsi liikujad (11%), jalgrattaga liikujad (6%), sõiduauto haagissuvilaga või matkabussiga liikujad (8%), kanuu, süsta või sõudepaadiga tulijad (2%), tellitud bussiga ja mootorrattaga liikujad (1%).

Ala kohta informatsiooni hankimise kohta annab ülevaate Joonis 3.

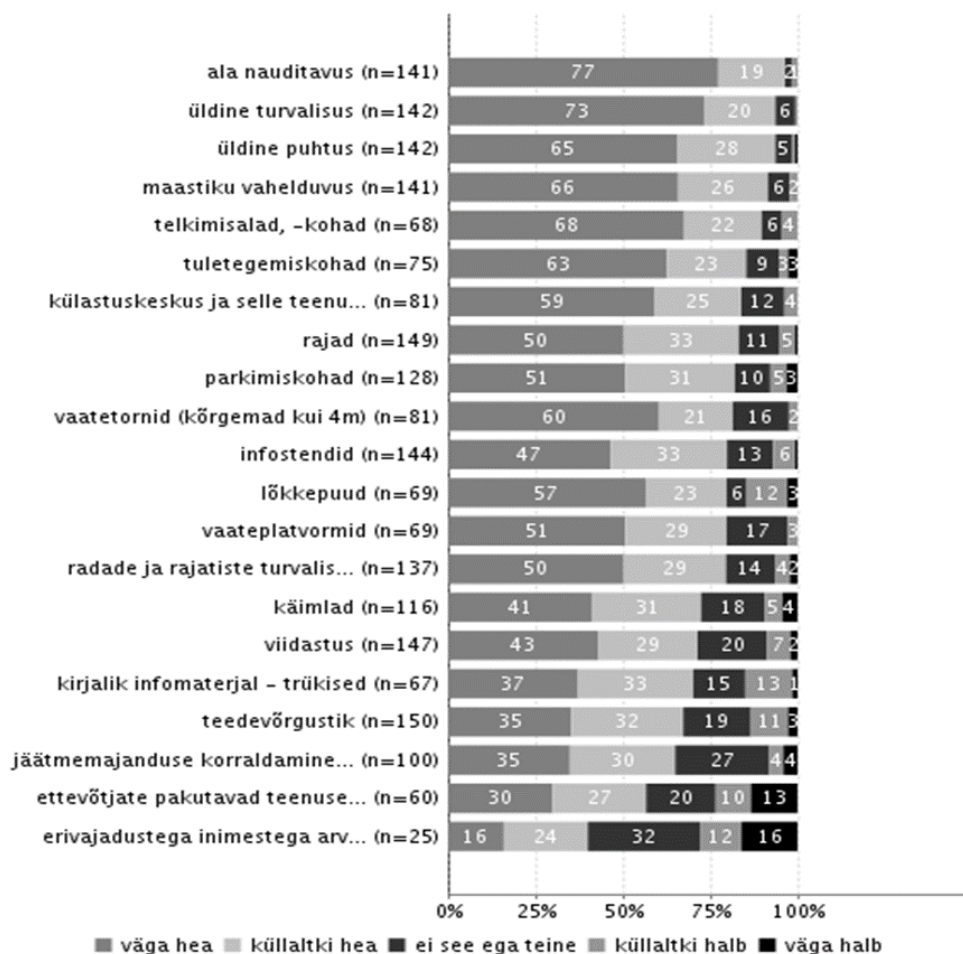

Joonis 3. Informatsiooniallikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsevad teha rahvuspargis ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 49% rahvuspargis käinutest kinnitas, et oli seekordse külastusega seoses raha kulutanud. Külastajad kulutasid keskmiselt 149,39 eurot külastuskorra kohta (mediaan 45,00 eurot). Kõige enam kulutati raha majutusele, seejärel ostudele kauplustes ja bensiinjaamades, lisateenustele, kohapealsetele transpordikuludele ning ostudele kohvikutes ja restoranides.

Küllastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid ilusad maastikud, looduse tunnetamine, mürast ja saastest eemal viibimine, meelerahu, tutvumine alaga, stressi maandamine, viibimine koos oma seltskonnaga, rahvuspargi külastamine jne.

Üldiselt hinnati rahvuspargi teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid küllastajad telkimisalade ja –kohtade, tuletegemiskohtade, külastuskeskuse teenuste, radade ja parkimiskohtade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid küllastajad erivajadustega inimestega arvestamisele ja ettevõtjate pakutavatele teenustele (Joonis 4).

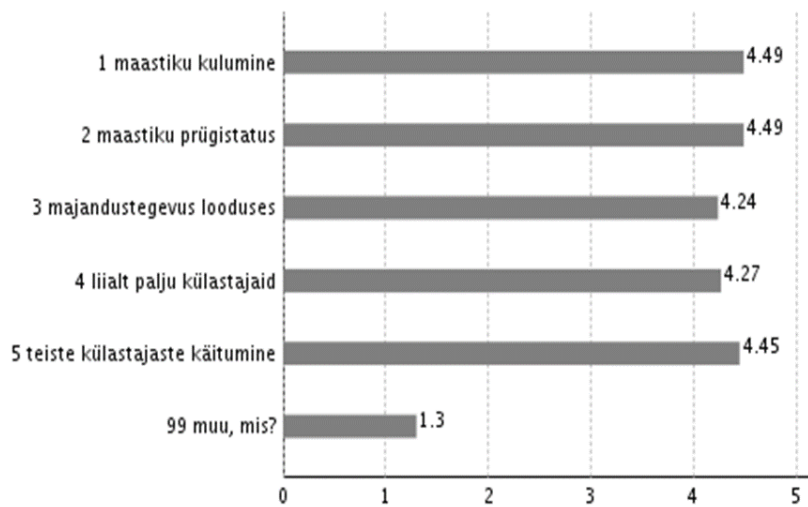

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli rahul 90% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid küllastajad vaateplatvormide ja ettevõtjate pakutavate teenuste hulgale.

Vilsandi rahvuspargi külastus vastas üldjoontes küllastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Küllastust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati võrdsel tasemel madalalt (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati erinevaid ümbritseva looduskeskkonnaga seotud aspekte.

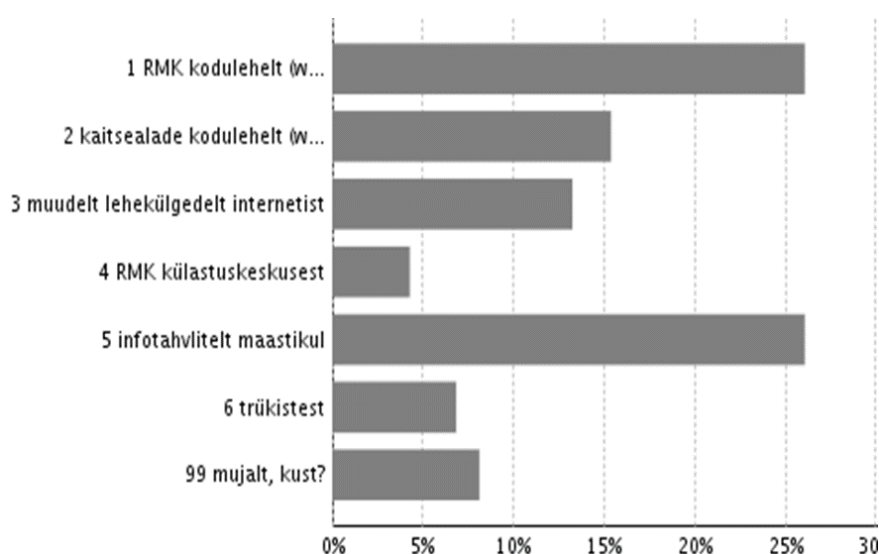

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Küllastust häirivad tegurid, graafik keskmistest väärtustest

80% küllastajatest tundsid, et tänu Vilsandi rahvusparki seekordsele küllastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes vaimne heaolu.

93% küllastajatest olid enne küsitlusanneedi täitma asumist teadlikud viibimisest rahvusparkis. Vilsandi rahvusparki kaitse-eeskirjast tulenevatest piirangutest olid teadlikud 59% küllastajatest. Piirangute informatsiooniallikate jaotusest annab ülevaate Joonis 6.

Joonis 6. Piirangute informatsiooniallikas

Küsimusele, kus paluti hinnata küllastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid küllastajad sagedamini välja toonud summa 120 eurot, mis on võrreldav puhkusepaketiga kodumaal.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta Vilsandi rahvuspargis ning ümbruskonnas. Kõige enam tuntakse puudust toitlustusest (53% uuringus osalejatest), seejärel kauplustest (26%), majutusest (21%), spordi- ja harrastusvõimalustest (19%) ning juhendatud retkekorraldusest (18%). Enim nimetatud summad inimese kohta oli 100 eurot majutuse eest, 20 eurot ostude eest kauplustes, spordi- ja harrastusvõimaluste, juhendatud retkekorralduse ning toitlustuse eest.

Küllastajauuringu tulemuste põhjal arvutatud Vilsandi rahvuspargi võrreldav küllastajarahuloluindeks oli 4,32 (üleriigiline puhke- ja kaitsealade küllastajarahuloluindeks oli 4,45).